

A Kúria a Makay Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Makay Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Szalai Adrienn Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Szalai Adrienn ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés semmisségének megállapítása iránt a Fővárosi Törvényszéknél 18.P.23.805/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.21.401/2013/2. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán tárgyaláson meghozta a következő

### **ítéletet:**

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000 (egyszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 1.120.000 (egymillió-egyszázhuszezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

### **Indokolás**

A felperes lánya és az alperes között párkapcsolat volt, amelynek ideje alatt az alperes több alkalommal különböző összegeket adott kölcsön a felperesnek. 2002. január 28-án a peres felek közjegyzői okiratba foglalták a kölcsönszerződésüket, egyidejűleg a felperes férje készfizető kezességet vállalt. Az okirat szerint a felek 2002. január 9-én kötöttek kölcsönszerződést, az alperes 26.250.000 forintot adott kölcsön 2002. február 20. napjáig kamatmentesen, az ezt követő időszakra pedig évi 11 % késedelmi kamat mellett. A felperes férje, mint készfizető kezes vállalta, hogy amennyiben a

*felperes nem teljesít, az alperes írásbeli felszólítására 3 munkanapon belül megfizeti a tartozás összegét.*

*Az alperes a közjegyzői okirat alapján végrehajtási eljárást indított a felperes és házastársa ellen. Ennek során 2002. május 24-én magánokiratba foglalt megállapodást kötöttek, amelynek értelmében az alperes a követelését 23.500.000 forintra csökkentette. Az adósok vállalták, hogy a fenti összeget három részletben megfizetik. Erre az esetre az alperes hozzájárult a végrehajtás megszüntetéséhez és az adósok ingatlanának tulajdoni lapjára bejegyzett végrehajtási jog törléséhez. Az adósok vállalták a végrehajtási költségek megtérítését is. 2002. július 17-én a felperes megfizetett az alperesnek 24.500.000 forintot.*

*A felperes 2011. augusztus 3-án iktatott keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a közjegyző előtt kötött kölcsönszerződés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) Ptk. 207. § (6) bekezdésében és 202. §-ban foglalt semmisségi ok miatt érvénytelen, illetve a Ptk. 201. § (3) bekezdésében foglalt ok miatti megtámadás folytán a Ptk. 235. § (1) bekezdése szerint érvénytelenné vált, a Ptk. 237. § (1) bekezdése szerint állítsa helyre az eredeti állapotot, és kötelezze az alperest, hogy fizessen meg a felperes részére 13.950.000 forint tőkeösszeget, annak a kölcsönszerződés megkötése napjától a kifizetésig járó Ptk. 301. § szerint járó késedelmi kamatát, valamint a perköltséget. A keresetében felperes arra hivatkozott, hogy a közjegyzői kölcsönszerződésben foglaltakkal ellentétben az alperes a részére csupán 12.300.000 forint kölcsönt nyújtott, és hogy az alperes a kölcsönösszegre heti 10 %-os kamatos kamatot kötött ki. Előadta, hogy az alperes tudatában volt annak, hogy a kölcsönadott pénzre azért van a felperesnek szüksége, mert szenvedélybetegsége folytán tőzsdei ügyletekbe bonyolódott, amely miatt hatalmas adósságot halmozott fel. A 12.300.000 forint feletti rész tekintetében a kölcsönszerződés színlelt, ezért semmis, és mint uzsorás szerződés is semmis. A megtámadás folytán a kölcsönszerződés annak megkötésére visszamenőleges hatállyal érvénytelenné vált.*

*Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását.*

*Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság jogi indokolásában a Pp. 195. § (1) és (7) bekezdése, valamint 196. §-a alapján megállapította, hogy a közjegyzői okirat és a teljes bizonyítóerejű magánokirat valótlanságát a felperes az alperes tagadásával szemben nem tudta bizonyítani. A csatolt, írásba foglalt telefonbeszélgetés tartalma*

és bizonyító ereje részben vitatott, de egyébként sem támasztotta alá a felperesi állításokat. A pontos összegekre a felek maguk sem emlékeztek, a kamatkikötés tekintetében sem volt határozott megállapodásuk. Vélhetően a közjegyzői okirat, illetve a magánokirat elkészítésekor egyeztetéseket folytattak, esetleges "felírások" alapján állapodtak meg. A Ptk. 207. §-ának (6) bekezdése alapján a szerződés színleltisége jelen ügyben nem állapítható meg. A Ptk. 202. §-a értelmében az uzsorás szerződésre való hivatkozás körében is a felperest terhelte a bizonyítás elsődlegesen arra nézve, hogy az alperes a helyzetét kihasználta. A szorult helyzetnek ellentmond, hogy nagy értékű ingatlannal, gépkocsikkal, illetve ingóságokkal rendelkezett ő, illetve házastársa. A feltűnően nagy értékkülönbségre alapított megtámadás tekintetében az alperes alappal hivatkozott arra, hogy a megtámadásra nyitva álló egy éves határidő 2003. július 17-én letelt. Rámutatott az elsőfokú bíróság arra is, hogy közel 10 évvel a szerződések létrejöttét követően, illetve a teljesítések után terjesztette elő a felperes a keresetét.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, részben eltérő jogi indokok alapján. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a 2002. január 28-án kelt közjegyzői okirat vonatkozásában megalapozatlanul állapította meg, hogy az alperes tagadásával szemben a felperes nem tudta bizonyítani a tartalmának valótlanosságát. A közjegyzői okirat ugyanis azt a nyilatkozatot foglalta magában, hogy a felek között 2002. január 9-én jött létre kölcsönszerződés, és ezzel egyidejűleg az alperes 26.250.000 forintot átadott a felperesnek. Az alperes azonban maga is azt állította a perben, hogy kölcsönöket korábban, több alkalommal és különböző összegekben adta a felperesnek. A Pp. 195. §-ának (1) bekezdésében foglaltak szerint a felperesi ellenbizonyítás eredményre vezetett. Ugyanakkor a felek 2002. május 24-én megállapodtak abban, hogy az alperes a követelését 23.500.000 forintra csökkenti és ezt a felperes, valamint házastársa részletekben megfizetik részére. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy azt a szerződést teljes bizonyítóerejű magánokiratba rögzítették. Az okiratban foglalt nyilatkozat a felperes részéről a megjelölt összeg erejéig tartozáselismerésnek minősül. A Ptk. 242. §-ának (1) bekezdése alapján az elismerő felperest terheli a perben annak bizonyítása, hogy a tartozása nem áll fenn, bírósági úton nem érvényesíthető, vagy a szerződés érvénytelen.

A felperes keresetében érvénytelenségre hivatkozott, a fellebbezésében semmisségi okként az uzsorás jelleget, a részleges színleltiséget, illetve a jóerkölcsebe ütközést jelölte meg. A felperes tényelőadása szerint a tőzsdei kereskedésben megnyilvánuló

szenvedélybetegsége folytán került szorult helyzetbe. Nem tudta azonban a másodfokú bíróság szerint sem bizonyítani, hogy az alperes ezzel tisztában volt és kifejezetten erre tekintettel feltűnően aránytalan előnyt kötött ki magának. A felperes maga előadta, hogy a férje csak 2002. januárban tudta meg, hogy ismét vett fel kölcsönt, amiből az következik, hogy még a házastársával sem osztotta meg a pénzügyeit. Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság a feltűnő értékaránytalanság alátámasztására csatolt telefonbeszélgetés tartalma és annak bizonyító ereje vonatkozásában is. A színleltség vonatkozásában is osztotta a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet álláspontját.

A jogerős ítélettel szemben a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Ebben a jogerős ítélet megváltoztatásával kérte az alperest kötelezni arra, hogy fizessen meg a felperesnek 11.200.000 forint összeget. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság a Pp. 206. §-ának megsértésével értékelte a bizonyítékokat és döntését a Ptk. 242. §-ának hibás értelmezésével hozta meg.

A felperes szerint a másodfokú bíróság helyesen állapította meg a jogerős ítélet 4. oldal 2. bekezdésében, hogy a 2002. január 28-án kelt közjegyzői okiratban foglalt kölcsönszerződés színlelt, mert 2002. január 09-én kölcsönszerződés, ami köztudottan reálaktus nem jött létre. A jogerős ítélet 4. oldal 3. bekezdése azonban mégis egy félreértésen, illetve a tényállás hiányos megállapításán alapszik. A jogerős ítélet ezen része szerint a 2002. május 24. napján kelt megállapodásban (a továbbiakban: Megállapodás) benne foglaltatik egy tartozáselismerés. A másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy a Megállapodásban foglalt összeg ugyanabból a színlelt jogviszonyból ered, amelyen a 2002. január 28-án kelt közjegyzői okirat is alapszik. Egyik fél sem állította a perben, hogy született volna a perbeli tartozásra vonatkozóan a 2002. január 28-án kelt közjegyzői okiraton kívül egyéb záradékolásra alkalmas közjegyzői okirat, vagy akár jogerős ítélet.

A Ptk. 242. § rendelkezéseiből következik, hogy a tartozáselismerés nem önálló jogügylet, hanem egy alapkötelem megerősítése. Ha igaz az, hogy az alapkötelmet létrehozó szerződés, a 2002. január 28-án kelt közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés színlelt, akkor ennek a megállapításnak igaznak kell lennie a színlelt jogügyletre vonatkozó tartozáselismerésnek is. Ez következik a tartozáselismerés járulékos jellegéből. Erre tekintettel tévesen minősítette a másodfokú bíróság a Ptk. 242. §-a szerinti tartozáselismerésnek a Megállapodást. A Megállapodás tartalma szerint a felperes, alperes és a perben nem álló másik adós a végrehajtási eljárást megszüntetik, amennyiben az adósok megfizetnek a végrehajtást kérőnek 23.500.000 forintot. A

végrehajtási eljárásban született azon Megállapodást, amely szerint az adósok vállalják a végrehajtási eljárásban érvényesített követelés, vagy egy részének megfizetését, a Ptk. 242. § értelmében vett tartozáselismerésnek a Ptk. 207. § (4) bekezdésében írt szabályból következően nem lehet tekinteni.

A felperes a keresetében állította, hogy részére az alperes csupán 12.300.000 forint összeget adott át. Az alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a 12.300.000 forint és a 23.500.000 forint közötti különbséggel egyenlő összeget felperesnek átadta. Ennek a bizonyítása azonban sikertelen volt.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem megalapozott.

A felperes a felülvizsgálati kérelemben arra hivatkozott, hogy a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződésnek a másodfokú bíróság által is megállapított hiányosságai miatt a végrehajtási eljárásban kötött Megállapodás is megdőlt figyelemmel arra, hogy az ugyanabból a színlelt jogügyletből származott. A felperes azonban figyelmen kívül hagyta azt a körülményt, hogy a Ptk. 523. §-a a kölcsönügylet létrejöttére írásbeliséget nem rendel. A felperes sem vitatta, hogy az alperes kölcsönzött részére, csupán azt állította, hogy az összeg 12.300.000 forint volt. A kölcsönügylet tehát a 2002. január 28-án kelt közjegyzői okirat tartalmától függetlenül létrejött a felek között. A létrejött és teljesedésbe ment ügylet érvényességére nem hat ki az körülmény, hogy a későbbiekben a felek azt írásba foglalták és ennek során az okiratban pl. az ügylet létrejöttének időpontját nem a valóságos tényeknek megfelelően jelölték meg.

A kifejtettek alapján helyesen mutatott rá mindkét fokú bíróság, hogy a színleltséget, illetve a szerződés uzsorás jellegét a felperesnek kellett volna a perben bizonyítania a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján. A Kúria egyetért azzal az állásponttal, hogy a bizonyítás a felperes részéről nem vezetett eredményre. A felperes nem bizonyította miszerint az alperes tudott volna a játékszenvedélyéről figyelemmel arra, hogy azt még a férjének sem mondta el. A kifejtettek re tekintettel az ügylet színleltsége sem állapítható meg.

A felperes helyesen hivatkozik arra a felülvizsgálati kérelmében,

hogy a kölcsönösszagszerűségét az alperesnek kellett a perben bizonyítania, a Kúria álláspontja szerint azonban ez megtörtént. A 2002. január 28-i közjegyzői okirat szerint 26.250.000 forint volt a kölcsön összege. A végrehajtási eljárásban a felek, illetve a felperes férje újabb megállapodást kötött, amelyben az alperes a követelését 23.500.000 forintra csökkentette. Ez mindenképp alátámasztja azt az alperesi állítást, hogy a kölcsön összege ennél magasabb volt, tehát nem a felperes által megjelölt 12.300.000 forint volt.

A végrehajtási eljárásban kötött Megállapodás alapja a felek között érvényesen létrejött kölcsönszerződés volt, amely jogviszony fennállását a felek a 2002. január 28-i közjegyzői okiratban is megerősítették. A felperes jogi álláspontjával szemben a Kúria egyértelműnek találta, hogy a Megállapodásban foglalt nyilatkozat a felperes részéről tartozáselismerésnek minősül, amelyet a Ptk. 242. §-a szerint kell megítélni, ha ezt a kifejezést az okirat nem is tartalmazza. A Megállapodás érvénytelenségének megállapítására a felperes kereseti kérelmet egyébként sem nem terjesztett elő, erre csak a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott, amire nincs jogi lehetőség. A felperes a Megállapodásban foglalt összeget teljesítette is és csak évekkel később állította a keresetében, hogy a kölcsön összege ennél jóval kevesebb volt.

A felperes felülvizsgálati kérelmében tartalmát tekintve a Pp. 206. §-a körében végzett bírói mérlegelést támadta, a Kúria a felülvizsgálati ügyekben követett töretlen gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdést általában nem vizsgálható és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. Felülmérlegelésre csak igen kivételesen csak akkor kerülhet sor, ha a tényállás feltáratlan maradt, iratellenes vagy okszerűtlen, illetve logikai ellentmondást tartalmaz. A kifejtettek alapján ez a jelen ügyben nem volt megállapítható.

A fentiekre tekintettel a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta miután az nem jogszabálysértő.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Kúria kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizesse meg az alperesnek a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárással felmerült költségeit.

A felperes személyes költségmentességben részesült, erre tekintettel a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74.§ (3) bekezdése, illetve a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése, valamint 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2015. szeptember 1.

Dr. Wellmann György s.k. a tanács elnöke, Tamáné dr. Nagy Erzsébet s.k. előadó bíró, dr. Kollár Márta s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

Sz.Sz.

bírószági ügyintéző